

Český kubismus

1909–1925

**Titulní list katalogu
Vitra Design Museum,
Weil am Rhein –
Uměleckoprůmyslové
museum v Praze,
1991**

Český kubismus – specifický fenomén v architektuře a uměleckém řemesle

Architektonická tvorba měla být svobodným nezávislým uměním nového obsahu, které je podřízeno diktátu tvaru a umělecké myšlenky, nikoliv praktickému účelu – v duchu Rieglovy teorie o vítězství ducha nad hmotou (Pavel Janák)

***„Krása spočívá ve zdramatizované rovnováze hmot“
(Pavel Janák)***

„ Proti konstrukci postavila /skupina architektů/ ideu tvaru, postavila se k hmotě v poměr činný, uvedla je v pohyb“ (V. V. Štech)

Nejvýznamnější architekti:

**Pavel Janák, Josef Gočár, Vlastislav Hofman,
Josef Chochol**

Články a studie architektů

- **Pavel Janák:**
  - Od moderní architektury k architektuře, Styl, 1910
  - O nábytku a jiném, Umělecký měsíčník, 1910
  - Užitečnost uměleckého průmyslu, Umělecký měsíčník, 1911/1912
  - Hranol a pyramida, Umělecký měsíčník, 1912
  - Obnova průčelí, Umělecký měsíčník, 1913
- **Vlastislav Hofman:**
  - Poznámky k nábytku, Umělecký měsíčník, 1911/1912
  - Duch moderní tvorby v architektuře, Umělecký měsíčník, 1912
  - Nový princip v architektuře, Styl, 1913
- **Josef Chochol:**
  - K funkci architektonického článku, Styl, 1913

Charakteristické znaky kubistického nábytku

- základem architektury a designu je idea, nikoliv účel a funkce
- „mužský“ sloh
- vytvoření nového tvarosloví
- abstrakce proti naturalismu, ornamentu, zavržení dekoru
- práce s hmotou: oproti staticčnosti zdůrazňován pohyb
- vyloučeny kubické formy, oblíbené šikmé linie
- jednobarevnost, tlumené barvy
- jednodušnost, nezáleží na konstrukci ani tektonice, vyloučení zdobných článků
- nábytek navrhován pro intelektuály a pro přátele
- nebyly vytvořeny nové typy nábytku ani nový interiér

Vývojové etapy

- **1910–1911**
  - zavržení historických forem
  - zdůraznění dynamičnosti oproti státičnosti
  - opuštění hranolové soustavy, zešíkmení stěn, zkosení hran
  - černá a tmavě hnědá barva, na povrchu nábytku hrubá struktura
- **1913–1914**
  - nábytkové kusy tvarovány jako skulptury
  - inspirace obdobím historismu a secese
  - nábytek jako monumentální architektura
- **období před 1. světovou válkou**
  - opuštění výrazných lomených tvarů, plošnost
  - návaznost na secesní a empirový nábytek
- **po roce 1918 – dekorativní styl**
  - obloučkové motivy, barevnost

Odlišnost Janákova a Gočárova nábytku

- **Pavel Janák**
  - parafrázuje typy barokního nábytku
  - Janákovy návrhy jsou odvážné, expresivní
  - nábytek často postrádá stabilitu, má tenké nohy, zkosené hrany, šikmé linie, ostré úhly, vyznačuje se deformací
  - časté jsou trojúhelníkové a pyramidální tvary v části noh, sedadel i opěradel židlí
- **Josef Gočár**
  - Gočárův nábytek je tvarován jako skulptura, je monumentální, koncipován jako malá architektura
  - je praktičtější, má plné sokly, ale je označován za nábytek „teoretický“

Pavel Janák

12. 3. 1882 – 1. 8. 1956

	České vysoké učení technické (prof. J. Schulz)
1899–1905	německá technika (prof. J. Zítek)
1906–1908	Akademie výtvarných umění ve Vídni (prof. O. Wagner)
1908–1909	práce v atelieru J. Kotěry
1908	člen sdružení SVU Mánes
1908	účast na založení družstva Artěl
	vystoupil z SVU Mánes, člen Skupiny výtvarných umělců
1912	iniciátor založení PUD
1914	zakládající člen Svazu českého díla
1917	návrat do SVU Mánes
od 1924	předseda Svazu čs. díla
1921–1925	redaktor časopisu Výtvarná práce
1921–1942	profesor architektury na VŠUP v Praze
od 1936	hlavní architekt Pražského hradu

Židle

Pavel Janák, 1911

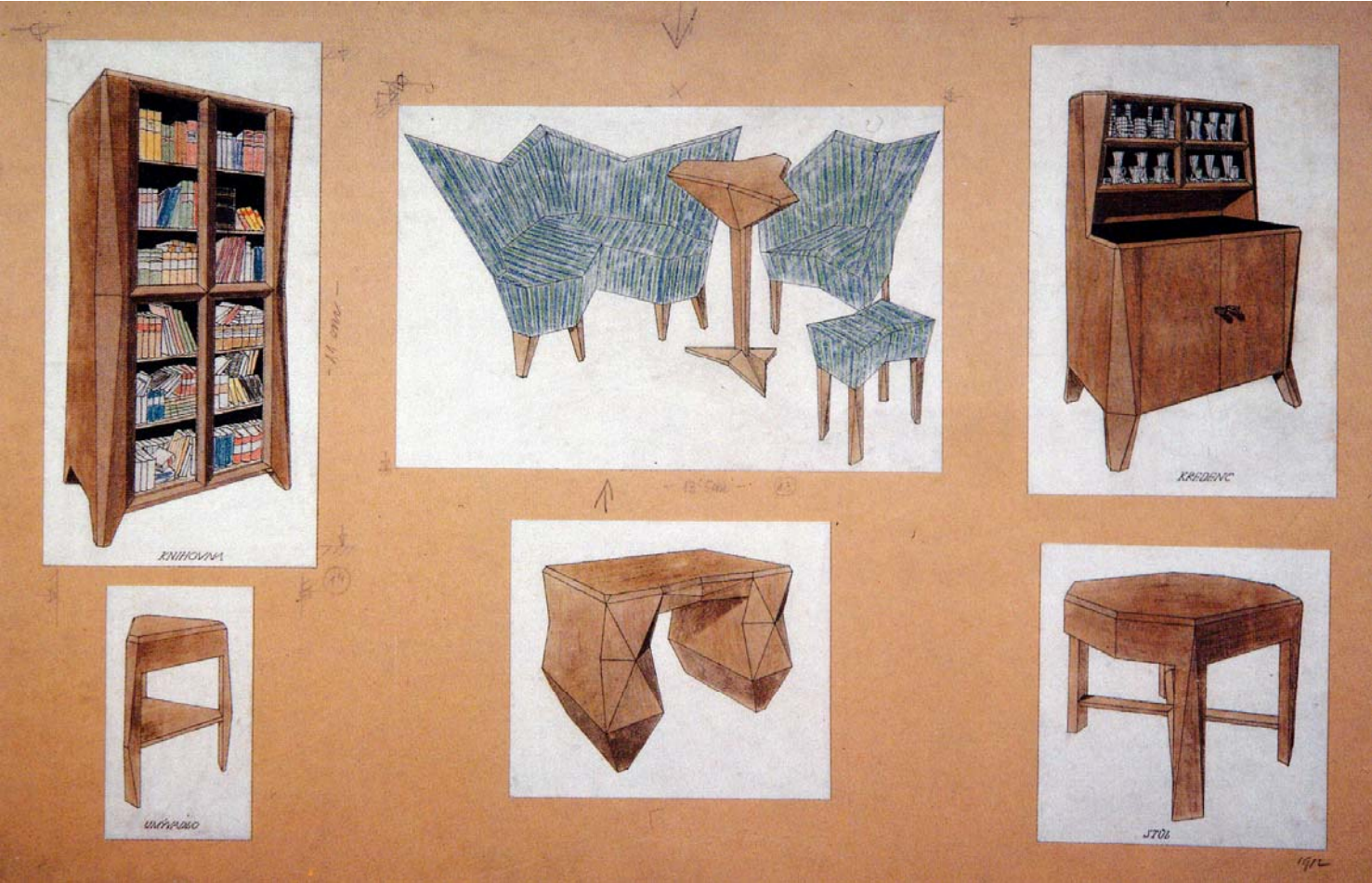

Návrh čalouněné židle a židle

Pavel Janák, 1912

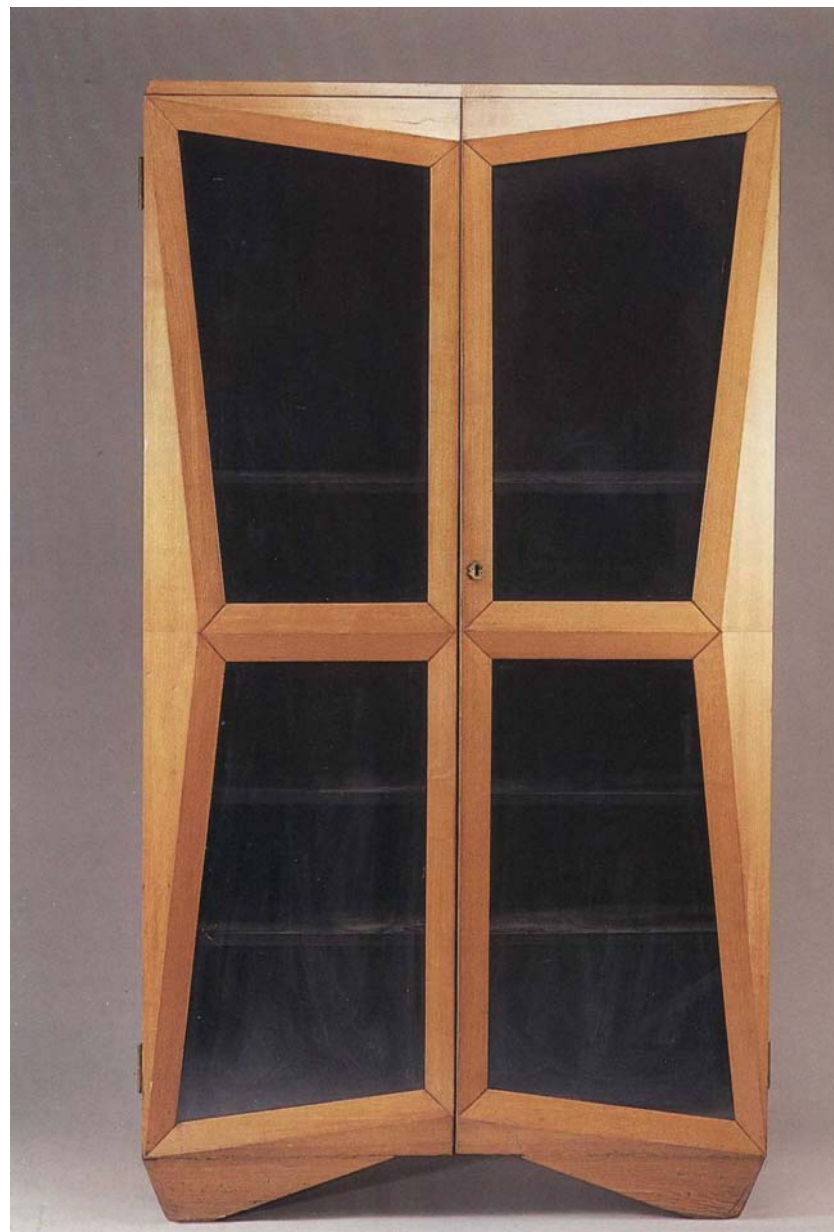
Návrhy nábytku Pavel Janák, 1912

Skříň z pánského pokoje

Pavel Janák, 1912–
1913

výrobce PUD

Toaletka

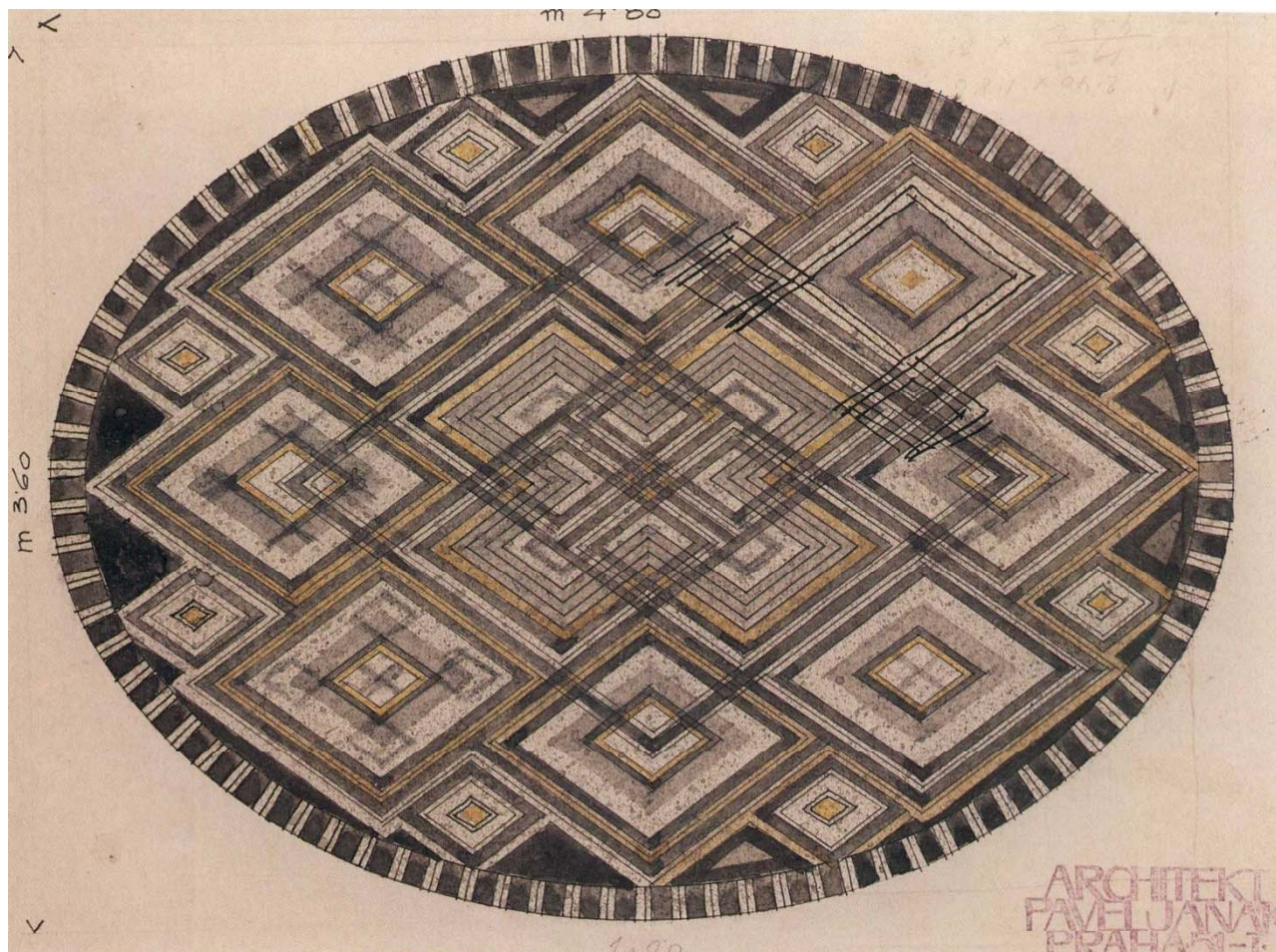
**Pavel Janák, 1912–
1914**

**část dámského
pokoje, navrženo pro
režiséra Národního
divadla Vojtu Nováka**

Návrh koberce

Pavel Janák, 1912

Návrhy látek

Pavel Janák, 1918

Josef Gočár

13. 3. 1880 – 10. 9. 1945

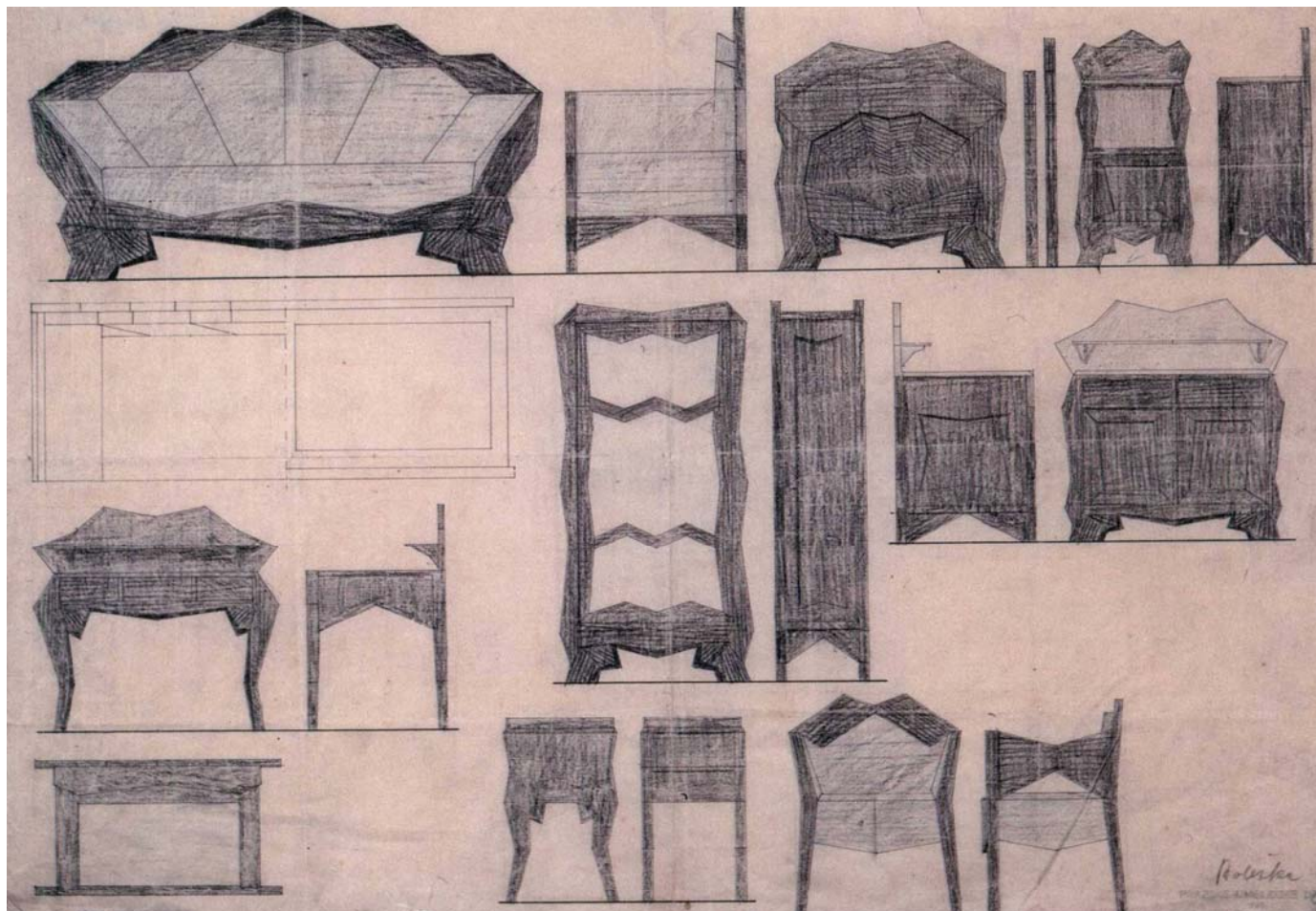
	Vyšší státní uměleckoprůmyslová škola
1902–1905	Uměleckoprůmyslová škola (prof. J. Kotěra)
1906–1908	ateliér J. Kotěry
1908	člen SVU Mánes, podíl na redakci Stylu
1911	Vystoupil z SVU Mánes a stal se prvním předsedou Skupiny výtvarným umělců, spol. v redakci Uměleckého měsíčníku
1912	jedním z iniciátorů založení PUD
1917	návrat do SVU Mánes
do 1924	předseda Svazu čs. díla
1922–1939	profesor na Akademii výtvarných umění v Praze
1925	Velká cena za návrh čs. Státního pavilonu na Mezinárodní výstavě dekorativních umění v Paříži

Skleník a příborník
Josef Gočár, 1912–1913
z jídelny pro vlastní byt, výrobce PUD

Návrh nábytku pro herce Otto Bolešku

Josef Gočár, 1913

Pohovka pro Otto Bolešku

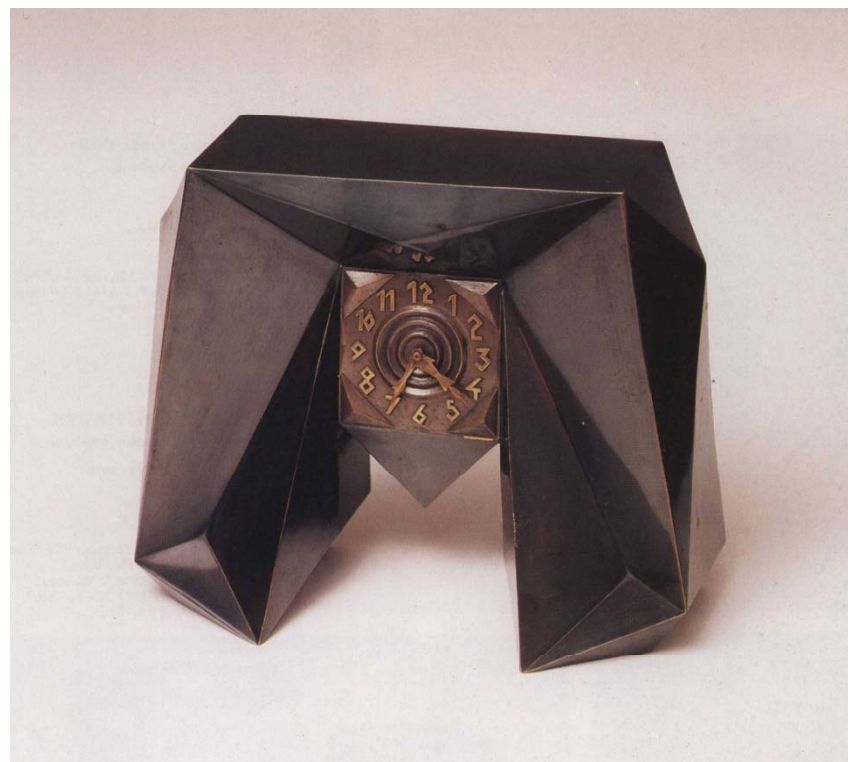
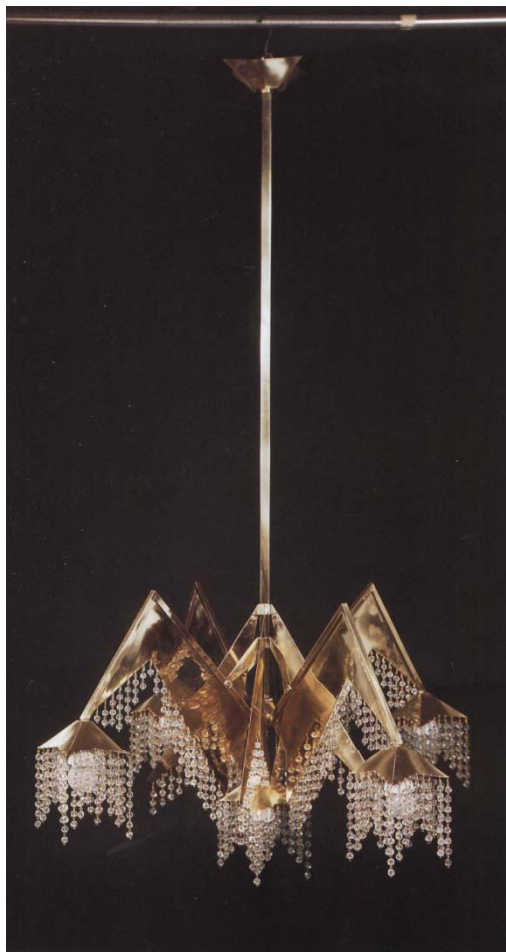
Josef Gočár, 1913

z pracovny pro Otto Bolešku, návrh potahu František Kysela

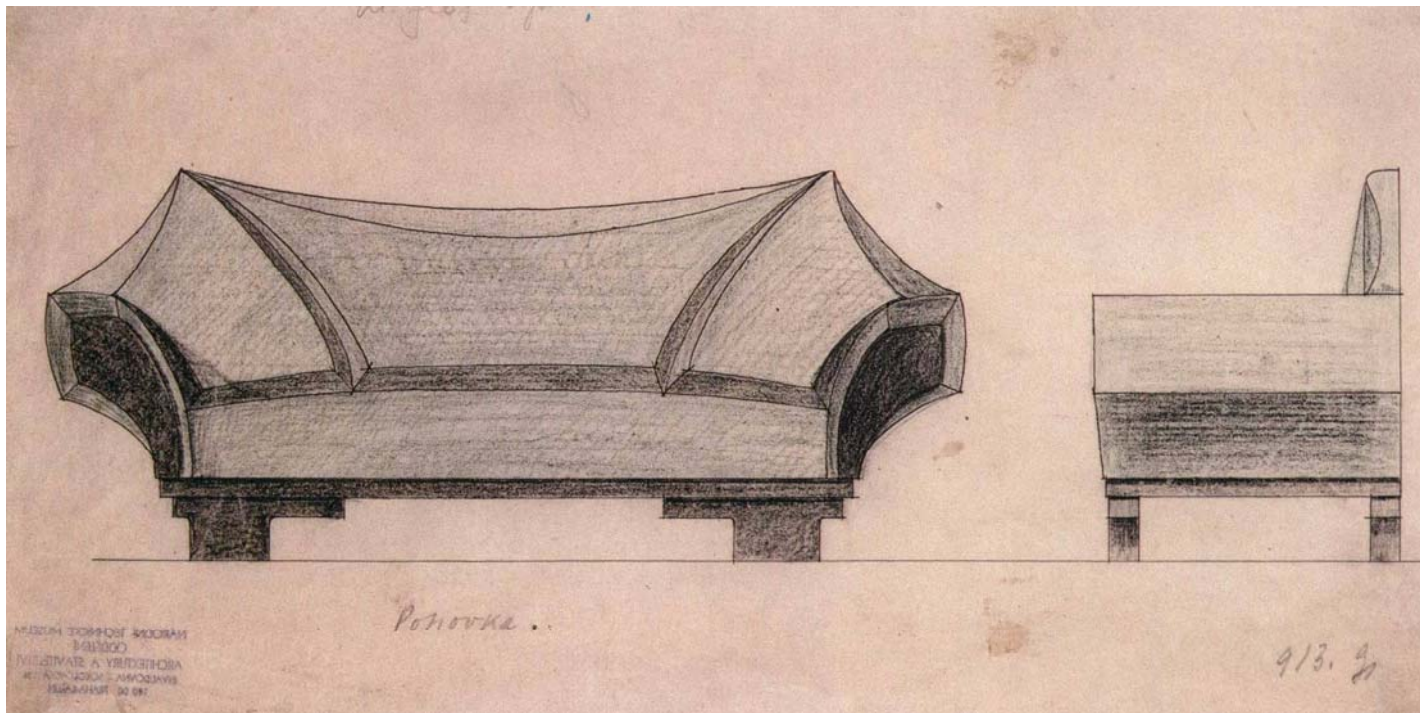
Lustr a hodiny

Josef Gočár, 1913
navrženo pro Otto Bolešku

Návrh pohovky a křesla

Josef Gočár, 1913
navrženo pro dr. J. Grégra

Pohovka

Josef Gočár, 1914

ze souboru pracovních
pro V. V. Štecha

návrh potahu

František Kysela

Psací stůl

Josef Gočár, 1914
ze souboru pracovny
pro V. V. Štecha

Toaletní stolek
Josef Gočár, 1915
navrženo pro Helenu
Johnovou
výrobce PUD

Knihovna a křeslo

Josef Gočár, 1922

Židle a křeslo

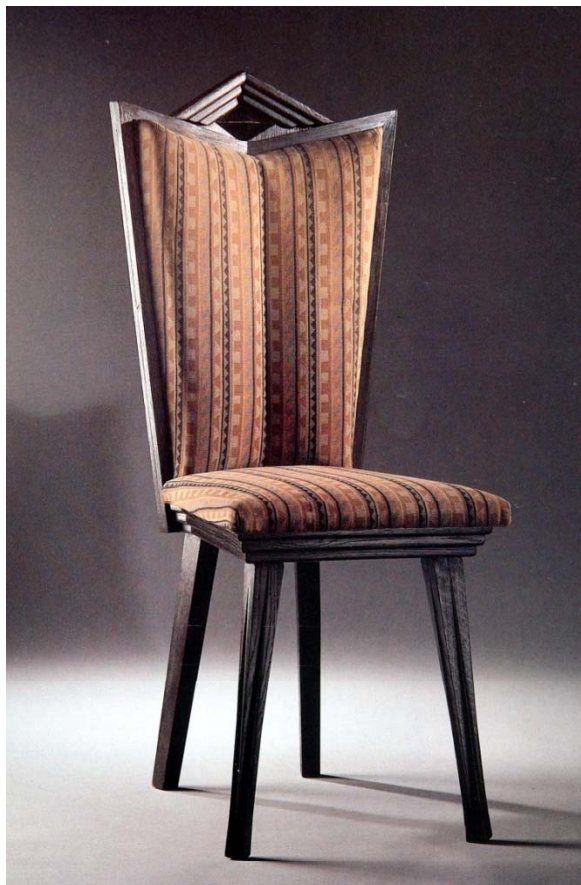
Vlastislav Hofman, 1911–1912
z jídelny pro sochaře Josefa Mařatku

Jídelní židle a knihovna

Otakar Novotný, 1922

návrh potahu František Kysela, provedení Marie Teinitzerová

Křeslo

Antonín

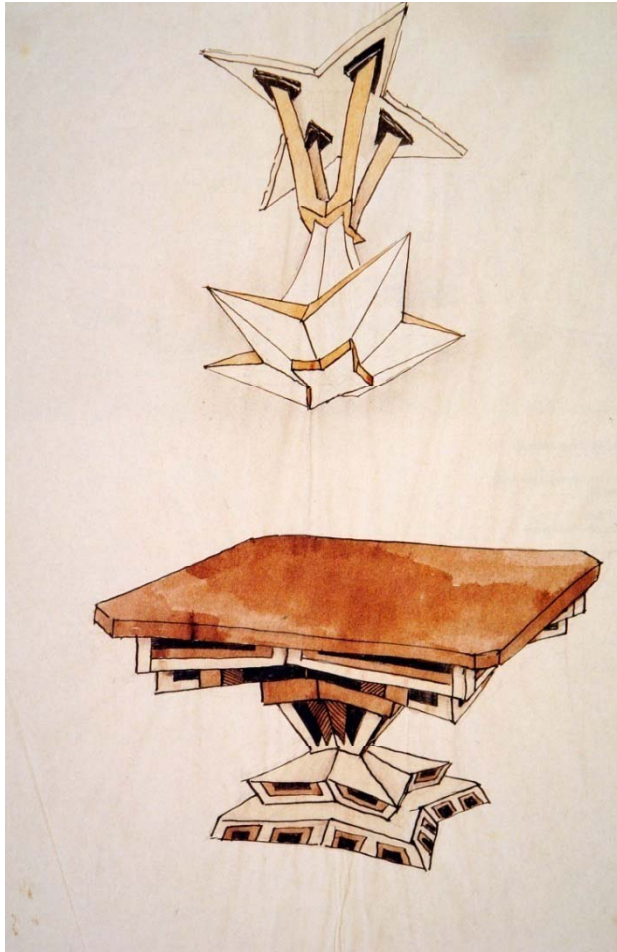
Procházka, 1919(?)

navrženo pro herečku

Ninu Balcarovou

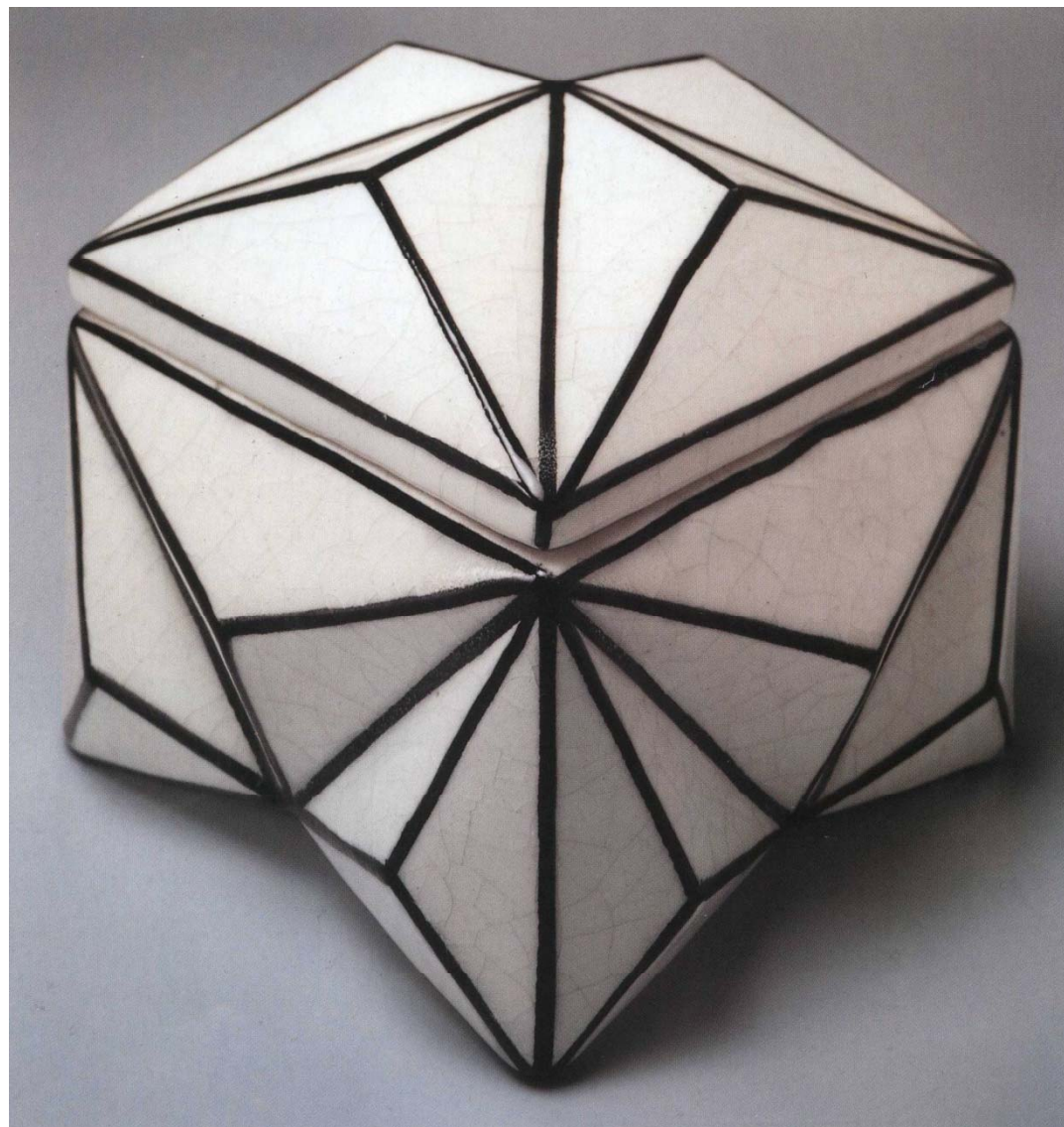

Návrhy nábytku Antonín Procházka

Dóza s víkem

Pavel Janák, 1911

Dózy s víkem

Pavel Janák, 1911

Kávový soubor (část)

Pavel Janák, 1911

Vázy (dobová fotografie)

Pavel Janák, 1911

Popelník

Vlastislav Hofman,
kolem 1912

Vázy

Vlastislav Hofman,
kolem 1919

Váza

Jaroslav Horejc,
1911

